

چکیده

مقدمه و هدف: بیماری مزمن (Chronic kidney disease (CKD)، وضعیتی است که با از دست رفتن پیشرونده توانائی کلیه در عملکرد آن اتفاق می‌افتد. افزایش ضخامت ایتتیمای مدیای کاروتید و تشکیل پلاک‌های کلسیفیه، کاهش فرم فعال ویتامین D همراه با افزایش هورمون پاراتیروئید به همراه تابلوی متفاوت پلی مورفیسیم گیرنده ویتامین D، نقش عوامل التهابی به خصوص sTWEAK (فاکتور التهابی نکروزی) و تأثیری که افزایش مقدار آن با میزان مرگ و میر در بیماران همودیالیزی دارد و همچنین نقشی که ApaI از بین انواع پلی مورفیسیم گیرنده ویتامین D بر مرگ و میر این بیماران دارد ممکن است در سبب شناسی این بیماری دخیل باشند. هدف این مطالعه بررسی همبستگی سطح سرمی sTWEAK و پلی مورفیسیم ApaI گیرنده ویتامین D با IMT در بیماران همودیالیز می‌باشد.

مواد و روشها: در این مطالعه پس از معاینه بیماران توسط نفرولوژیست و رعایت معیارهای ورود و خروج مطالعه، تعداد ۵۰ بیمار و ۳۹ کنترل انتخاب و خونگیری از آنها در حالت ناشتا جهت انجام تمامی آزمایشات بیوشیمیایی خون (ca، Ph، p-alk، بروش فتومتری)، ارزیابی ویتامین D، iPTH، sTWEAK (بروش الایزا) و پلی مورفیسیم ویتامین D در ApaI (بروش (PCR-RFLP)، اندازه گیری ضخامت عروق گردنی (IMT) توسط دستگاه اولتراسونوگرافی از بیماران و گروه کنترل صورت گرفت. تمامی اطلاعات بیماران اعم از دموگرافیک، طول مدت ابتلاء و مصارف داروئی در چک لیست‌های مجزا آورده شده است و با ارائه کد برای هر بیمار به صورت محرمانه ثبت و جمع آوری گردید.

یافته‌ها: از کل افراد مورد مطالعه، میانگین رده سنی بیماران $52/06 \pm 14/93$ سال و کنترل $48/44 \pm 8/48$ سال (P value=0/18) گزارش شد. میانگین سرمی ویتامین D نسبت به کنترل کاهش معنادار (P=0/001)،

هورمون iPTH نسبت به کنترل افزایش معنادار ($P=0/001$)، sTWEAK با افزایش معنادار نسبت به کنترل ($P=0/006$)، میانگین IMT با افزایش معنادار ($P=0/001$) در بیماران نسبت به گروه کنترل گزارش شد. همچنین اختلاف معنی داری ($P=0/032$) در ژنوتیپ های Apa1 گیرنده ویتامین D بین گروه کنترل و بیماران دیده شد.

نتیجه گیری: نتایج این تحقیق نشان داد میزان سطح سرمی sTWEAK در بیماران همودیالیز افزایش داشته است. همچنین تفاوت معنی داری در ژنوتیپ پلی مورفیسم ApaI گیرنده ویتامین D در بیماران نسبت به کنترل دیده شد. میزان IMT در بیماران همودیالیز افزایش معناداری داشت. ارتباط معنا داری بین سطح سرمی sTWEAK و پلی مورفیسم ApaI گیرنده ویتامین D با IMT دیده نشد.

کلید واژه‌ها: بیماری مزمن کلیوی - فاکتور نکروز بافتی - ضخامت دیواره کاروتید گردنی - پلی مورفیسم

ApaI گیرنده ویتامین D، هورمون پاراتیروئید